

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 17 Ιανουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση:
Βασιλική Καραδήμα Πρόεδρος, Μαργαρίτα Κανάβα Εισηγήτρια και Μαρία Μανδράκη Μέλη.

Για να εξετάσει την από 15.12.2024 με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1839/16.12.2024 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα «...» (εφεξής ο «προσφεύγων»), που κατοικοεδρεύει στη ..., οδός ..., αριθμ.

Κατά του ... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της υπ' αριθμ. .../... .2024 απόφασης της Δημοτικής Επιτροπής, περί έγκρισης του υπ' αριθμ. .../... .2024 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, αναφορικά με την αποδοχή των συμπληρωματικών εξηγήσεων και ανακήρυξης προσωρινού αναδόχου (εφεξής η «προσβαλλόμενη») και

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «παρεμβαίνων»), που εδρεύει στο ..., οδός ..., αριθμ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης, κατά το σκέλος που κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του παρεμβαίνοντος και ανακηρύχθηκε προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού.

Με την παρέμβασή του ο παρεμβαίνων επιδιώκει την απόρριψη της προσφυγής και τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5

παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 1.613 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... την από 15/12/2024 πληρωμή και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη της σύμβασης, σχετικά με την οποία ασκείται η προδικαστική προσφυγή, ήτοι 322.576,61€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2. Επειδή, με τη με αριθμ. πρωτ. .../... .2024 Διακήρυξη, η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε δημόσιο, ανοικτό διαγωνισμό για την ανάδειξη αναδόχου για το έργο «...», με κριτήριο κατακύρωσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής, ο οποίος αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις2024 με Α.Δ.Α.Μ. ... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό Ως εκ τούτου, ο επίδικος διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

3. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 15.12.2024 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 6.12.2024 και εν γένει παραδεκτά.

4. Επειδή, ο παρεμβαίνων κατέθεσε μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 27.12.2024 ήτοι εμπροθέσμως, δοθέντος ότι η υπό κρίση προσφυγή κοινοποιήθηκε από την αναθέτουσα αρχή την 17.12.2024 την παρέμβασή του επί αυτής, για την οποία θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον καθώς η προσφορά του έχει κριθεί αποδεκτή και έχει ανακηρυχθεί προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού.

5. Επειδή, ο προσφεύγων στις 2.01.2025, ήτοι εμπροθέσμως σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, ως ισχύει μετά την τροποποίηση του με το ν. 4782/2021, δοθέντος ότι οι απόψεις της

αναθέτουσας αρχής κοινοποιήθηκαν στις 27.12.2024, υπέβαλε μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού υπόμνημα, το οποίο λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο.

6. Επειδή, στο υπό κρίση διαγωνισμό έλαβαν μέρος έξι οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων ο προσφεύγων και ο παρεμβαίνων. Με την υπ' αριθμ. .../... .2024 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, ο παρεμβαίνων, αφού κλήθηκε σε παροχή εξηγήσεων επί της οικονομικής του προσφοράς, βάσει του τεκμηρίου του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, οι οποίες κρίθηκαν αποδεκτές, ανακηρύχθηκε προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού και ο προσφεύγων κατατάχτηκε δεύτερος σε σειρά μειοδοσίας. Κατόπιν δε άσκησης της με ΓΑΚ 1289/2024 προδικαστικής προσφυγής από τον εδώ προσφεύγοντα, με την υπ' αριθμ. 1454/2024 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ κρίθηκε, μεταξύ άλλων, ως προς τις εξηγήσεις του παρεμβαίνοντος ότι «...ως προς τις εργασίες με Α.Τ. 5, 6 και 22, το κόστος μεταφοράς έχει υπολογιστεί από τον παρεμβαίνοντα στην αιτιολόγησή του άνευ οιασδήποτε τεκμηρίωσης σε 70€ ανά δρομολόγιο και άρα, τα κόστη για τις εν λόγω εργασίες ερείδονται επί αυθαίρετης και αναπόδεικτης παραδοχής και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ορθή και πλήρης η αιτιολόγησή τους. Αλυσιτελώς δε και απαραδέκτως το πρώτον ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ ο παρεμβαίνων ισχυρίζεται ότι το ποσό των 70€ ανά δρομολόγιο αντιστοιχεί σε πραγματικό κόστος και δη στο ποσό που καταβάλλει ανά δρομολόγιο για το έργο «...» που εκτελεί υπεργολαβικά στο ... αλλά και αναποδείκτως, αφού δεν προσκομίζει ουδέν τεκμηριωτικό έγγραφο...ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται στο υποβληθέν από τον παρεμβαίνοντα αρχείο υπό τίτλο «2024-...-... Αιτιολογηση με προσφ.» επισυνάπτονται, μεταξύ άλλων, οι προσφορές των εταιρειών «...» με ημερομηνία2024 και2024, «...» και «....» με ημερομηνία2024 και «...». με ημερομηνία2024. Δοθέντος δε ότι ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών είχε οριστεί η2024, δεν δύναται βασίμως να υποστηριχθεί ότι οι ανωτέρω προσφορές ελήφθησαν υπόψιν για τη σύνταξη της προσφοράς του παρεμβαίνοντος. Αβασίμως ο παρεμβαίνων προβάλλει ότι η διακήρυξη δεν επιβάλλει τα στοιχεία που συνοδεύουν μια αιτιολόγηση να φέρουν ημερομηνία προγενέστερη αυτής της υποβολής της προσφοράς,

καθώς η διαμόρφωση της οικονομικής προσφοράς πρέπει να ερείδεται επί πραγματικών στοιχείων και πραγματικών οικονομικών μεγεθών που έχει στη διάθεση του ο συμμετέχων και όχι επί μελλοντικών, νέων ή/και υποθετικών δεδομένων (βλ. ΔΕφ Θεσ 124/2024, ΕΑΔΗΣΥ 1321/2023). Εξάλλου, παντελώς αναποδείκτως η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει ότι οι επίμαχες προσφορές ανταποκρίνονται στα πραγματικά οικονομικά μεγέθη, καθώς το εν λόγω ζήτημα δεν εξαρτάται μόνον από το όποιο χρονικό διάστημα μεταξύ του χρόνου υποβολής της προσφοράς του παρεμβαίνοντος και της ημερομηνίας των προσφορών των προμηθευτών του... Δεδομένου δε ότι δεν έχει υποβληθεί από τον παρεμβαίνοντα τεκμηρίωση για το ποσό των 70€ που δηλώνει ως κόστος δρομολογίου ως προς τις εργασίες με Α.Τ. 5, 6 και 22, δεν προκύπτει η ορθότητα της αιτιολόγησης των σχετικών δαπανών, ως επίσης και των δαπανών των εργασιών εκείνων που ερείδονται στις προσφορές προμηθευτών που έχουν συνταχθεί μετά την υποβολή της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, Συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή με εσφαλμένη και πλημμελή αιτιολογία έκρινε αποδεκτές τις εξηγήσεις του παρεμβαίνοντος, αλλά όφειλε προηγουμένως να ζητήσει περαιτέρω διευκρινίσεις αφενός ως προς το κόστος δρομολογίου για τις εργασίες με Α.Τ. 5, 6 και 22 αφετέρου το περιεχόμενο των προσφορών των προμηθευτών εταιρειών «...», «...», «...» «...» και «...» που έχουν συνταχθεί μετά την υποβολή της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, ώστε να ελεγχθεί αν ανταποκρίνονται στις τιμές του χρόνου υποβολής των προσφορών, ενόψει ότι, τυχόν μη ορθή τεκμηρίωση από τον παρεμβαίνοντα των εν λόγω στοιχείων/δεδομένων, δεδομένης πλέον και της σημαντικής απομείωσης του κέρδους του παρεμβαίνοντος, λόγω των ως άνω προσαυξήσεων του άμεσου και έμμεσου κόστους, συνεπάγεται, εν τέλει, το ζημιογόνο χαρακτήρα της προσφοράς του παρεμβαίνοντος...» και ανέπεμψε την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή ώστε να καλέσει τον παρεμβαίνοντα σε πρόσθετες εξηγήσεις για τα ανωτέρω στοιχεία της προσφοράς του. Σε συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. 1454/2024 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στον παρεμβαίνοντα τη με αριθμ. πρωτ. .../11.11.2024 πρόσκληση να παράσχει συμπληρωματικές εξηγήσεις «...αφενός ως προς το κόστος δρομολογίου για τις εργασίες με Α.Τ. 5, 6 και

22, αφετέρου για το περιεχόμενο των προσφορών των προμηθευτών εταιρειών «...», «...», «...» και «...» που έχουν συνταχθεί μετά την υποβολή της προσφοράς...» και ο παρεμβαίνων απέστειλε την 19.11.2024 σχετικά έγγραφα. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. .../... .2024 Πρακτικό, η Επιτροπή Διαγωνισμού «...διαπίστωσε ότι ο οικονομικός φορέας «...» προσκόμισε προσφορές των προμηθευτών εταιρειών «...», «...», «...» και «...» με ισχύ εντός του χρόνου υποβολής των προσφορών καθώς και προσφορά της εταιρείας «...» ως προς το κόστος δρομολογίου για την απομάκρυνση προϊόντων Από την εξέταση των παραπάνω διαπιστώνεται ότι οι προσφορές που προσκόμισε ο οικονομικός φορέας «...», ανταποκρίνονται στις τιμές του χρόνου υποβολής των προσφορών ενώ με την προσκόμιση προσφοράς για το κόστος δρομολογίου τεκμηριώνεται και το ποσό των 70€ που δηλώνεται κόστος δρομολογίου στα άρθρα με Α.Τ. 5, 6 και 22. Συνεπώς δεν προκύπτει πρόσθετη αύξηση του άμεσου και του έμμεσου κόστους από τα ήδη αναφερόμενα στην 1454/2024 Απόφαση του 4ου Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ και η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» παραμένει κερδοφόρα...». Με την προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίθηκε το ως άνω Πρακτικό, κρίθηκαν αποδεκτές οι συμπληρωματικές εξηγήσεις του παρεμβαίνοντος και ανακηρύχθηκε προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού.

7. Επειδή, ο προσφεύγων, ως προσφέρων του εν θέματι διαγωνισμού του οποίου η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και κατατάχτηκε δεύτερος σε σειρά μειοδοσίας, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης ως βλαπτόμενος, κατά το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς του παρεμβαίνοντος ερειδόμενο στη ζημία του από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του, επιδιώκοντας ευλόγως να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

8. Επειδή, το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, ορίζει ότι : «...3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των

στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2... 6α. Στις συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν...Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη την διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.[...]». Κατά πάγια νομολογία, η αναθέτουσα αρχή οφείλει, κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 88 να αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες “σε συνεννόηση με τον προσφέροντα”, δηλαδή κατόπιν πραγματικού και ουσιαστικού διαλόγου με αυτόν, προκειμένου να αποσαφηνίζονται όλα τα επίμαχα στοιχεία της προσφοράς και η αναθέτουσα αρχή να δύναται να σχηματίσει πλήρη και σαφή εικόνα περί τούτων και να εκφέρει ασφαλή κρίση ως προς το παραδεκτό της οικονομικής προσφοράς· κατά την αξιολόγηση από την αναθέτουσα αρχή των πληροφοριών που της παρέχει ο κληθείς προς τούτο διαγωνιζόμενος τηρούνται, επιπλέον, οι αρχές της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και της διαφάνειας και της αναλογικότητας. Η προσφορά απορρίπτεται δε μόνον εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται. Η ανωτέρω περιγραφόμενη ουσιαστική διαδικασία διαλόγου μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του προσφέροντος, προκειμένου να δοθεί στον τελευταίο η δυνατότητα να αποδείξει ότι η προσφορά του είναι σοβαρή, συνιστά απαίτηση του ενωσιακού δικαίου, που αποσκοπεί στην αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και στη διασφάλιση υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των διαγωνιζομένων. Επομένως, η διαδικασία αυτή ολοκληρώνεται νομίμως μόνον εάν πληρούνται, σωρευτικώς, οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις, ήτοι, αφενός, έχει χορηγηθεί στον προσφέροντα η δυνατότητα να αιτιολογήσει πλήρως και λυσιτελώς την προσφορά του ως προς όλα τα επίμαχα σημεία και, αφετέρου, η αναθέτουσα

αρχή έχει διαμορφώσει ασφαλή κρίση ως προς το παραδεκτό της προσφοράς κατόπιν αποσαφήνισης όλων των κρίσιμων στοιχείων που τη συνθέτουν. Η μη πλήρωση έστω και μίας εκ των ανωτέρω προϋποθέσεων καθιστά νομικώς πλημμελή τη διαδικασία ελέγχου της προσφοράς που φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή (βλ. ΣτΕ 2128/2022, 1555/2022, 726/2022, 832/2021, 199/2021). Περαιτέρω, έχει κριθεί (βλ. ΣτΕ 292/2024) ότι οι τυχόν πλημμέλειες στις προσφορές τρίτων που υποβάλλονται στο πλαίσιο της αιτιολόγησης, που δεν περιλαμβάνονται, πάντως, στα υποβλητέα κατά την διακήρυξη δικαιολογητικά επί ποινή αποκλεισμού του διαγωνιζομένου, δεν οδηγούν σε απόρριψη της προσφοράς από την ΕΑΔΗΣΥ, κατά δεσμία αρμοδιότητα, χωρίς προηγούμενη σχετική κρίση της αναθέτουσας αρχής μετά από διάλογο με τον προσφέροντα.

9. Επειδή, στους κρίσιμους για την εξέταση της προσφυγής όρους της διακήρυξης προβλέπεται ότι : « [...]4.1 Ηλεκτρονική Αποσφράγιση/ Αξιολόγηση/ Έγκριση πρακτικού [...] Ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. [...]Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος. [...] Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας « Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016...4.2β) Τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» στην αναθέτουσα αρχή, δεν απαιτείται

να προσκομισθούν και σε έντυπη μορφή και γίνονται αποδεκτά, ανά περίπτωση, εφόσον υποβάλλονται, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις: i) είτε των άρθρων 13, 14 και 28 του ν. 4727/2020 περί ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα, και, εφόσον πρόκειται για αλλοδαπά δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα, εάν φέρουν επισημείωση e-Apostille ii) είτε των άρθρων 15 και 27 του ν. 4727/2020 περί ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα iii) είτε του άρθρου 11 του ν. 2690/1999, όπως ισχύει περί βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής- επικύρωσης των αντιγράφων iv) είτε της παρ. 2 του άρθρου 3730 του ν. 4412/2016, περί χρήσης ηλεκτρονικών υπογραφών σε ηλεκτρονικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, v) είτε της παρ. 13 του άρθρου 80 του ν.4412/2016, περί συνυποβολής υπεύθυνης δήλωσης στην περίπτωση απλής φωτοτυπίας ιδιωτικών εγγράφων...24.4 Στην περίπτωση που με την προσφορά υποβάλλονται δημόσια ή/ και ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 4.2 β της παρούσας....».

10. Επειδή, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι μη νομίμως κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του παρεμβαίνοντος διότι προσκόμισε με τις συμπληρωματικές εξηγήσεις προσφορές των εταιριών «...», «...», «...» «...» και «...», οι οποίες δεν φέρουν υπογραφή, παρά το γεγονός ότι αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα και έπρεπε να φέρουν ως στοιχείο του κύρους τους, την υπογραφή (φυσική ή ηλεκτρονική ή ψηφιακή) του εκδότη τους και δη του νομίμου εκπροσώπου εκάστης εταιρίας, ώστε να υφίσταται βεβαιότητα ότι αυτές προέρχονται από πρόσωπο με σχετική εκπροσωπευτική εξουσία και είναι, εντεύθεν, δεσμευτικές για το κατά περίπτωση εκπροσωπούμενο νομικό πρόσωπο, με αποτέλεσμα οι εν λόγω προσφορές να μην έχουν καμία απολύτως αποδεικτική ισχύ. Περαιτέρω, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι από τη σύγκριση των νέων αυτών προσφορών, με τις προσφορές που είχε αρχικώς υποβάλει με την αιτιολόγηση της προσφοράς του ο παρεμβαίνων, η μόνη διαφορά έγκειται στη φερόμενη ημερομηνία σύνταξής τους και, άρα, οι νεότερες προσφορές των προμηθευτών δεν υποβλήθηκαν εξ αρχής επειδή δεν υπήρχαν, αλλά συντάχθηκαν, άγνωστο από ποιόν αφού είναι

ανυπόγραφες, εκ των υστέρων προχρονολογημένες, προκειμένου να φαίνεται ότι καλύπτουν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, καθώς από κανένα στοιχείο των προσφορών αυτών δεν προκύπτει ότι συντάχθηκαν στον αναγραφόμενο σ' αυτές χρόνο. Επιπροσθέτως, ο προσφεύγων προβάλλει ότι η προσφορά της εταιρείας «...» φέρεται ότι συντάχθηκε στις2024, ως προς δε τον χρόνο ισχύος της αναφέρει «ΙΣΧΥΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΜΕΧΡΙ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ», όμως, με τέτοιο περιεχόμενο η εν λόγω προσφορά δεν μπορεί να θεωρηθεί δεσμευτική, αφού όχι μόνο δεν προκύπτει με σαφήνεια ο χρόνος ισχύος της, αλλά θα μπορούσε να έχει ήδη ανακληθεί και αντικατασταθεί από νεότερη προσφορά με υψηλότερη τιμή δρομολογίου. Πέραν των ανωτέρω, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, εφόσον ο παρεμβαίνων ισχυρίστηκε για την αιτιολόγηση της δαπάνης δρομολογίου ότι εκτελεί έργο στο ..., θα ανέμενε εύλογα κανείς να προσκομίσει στις συμπληρωματικές εξηγήσεις τιμολόγια από το εν λόγω έργο σχετικά με το πραγματικό κόστος μεταφοράς, η δε επιλογή του παρεμβαίνοντος να μην υποβάλει τα τιμολόγια της άλλης εργολαβίας που εκτελεί, προς τεκμηρίωση του κόστους δρομολογίου που υπολόγισε κατά την αιτιολόγηση της προσφοράς της, αλλά να αρκестεί στην υποβολή της, αμφίβολης ισχύος, προσφοράς της «...», συνιστά έμμεση ομολογία ότι το πραγματικό κόστος ανά δρομολόγιο υπερβαίνει το ποσό των 70 ευρώ, που υπολόγισε κατά την αιτιολόγηση της προσφοράς του. Τέλος ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η προσκόμιση με την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς κοστολογικών στοιχείων που έχουν συνταχθεί σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο της υποβολής της οικονομικής προσφοράς σημαίνει, κατά λογική αναγκαιότητα, ότι τέτοια στοιχεία κατά το χρόνο σύνταξης της οικονομικής προσφοράς δεν υπήρχαν και η εκ των υστέρων σύνταξή τους ως μοναδικό στόχο έχει την εκ των υστέρων κάλυψη και δικαιολόγηση της προσφοράς που είχε υποβληθεί χωρίς να έχουν ληφθεί προηγουμένως υπόψιν κοστολογικά στοιχεία και δεν μπορεί να γίνει πιστευτό ότι ο παρεμβαίνων είχε στην κατοχή του προσφορές τρίτων με ημερομηνίες προγενέστερες της σύνταξης της οικονομικής προσφοράς της αλλά επέλεξε να μην τις υποβάλει και να υποβάλει αντ' αυτών προσφορές τρίτων που

συντάχθηκαν σε χρόνο μεταγενέστερο, το ίδιο, πολλώ μάλλον, ισχύει εν προκειμένω και σχετικά με την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων ειδικά για το μεταφορικό κόστος.

11. Επειδή, ως έχει ήδη εκτεθεί υπό σκέψη 6, με την υπ' αριθμ. 1454/2024 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, οι εξηγήσεις του παρεμβαίνοντος κρίθηκαν ανεπαρκείς διότι, ως προς τις εργασίες με Α.Τ. 5, 6 και 22, δεν είχε υποβληθεί τεκμηρίωση για το ποσό των 70€ που δηλώνει ως κόστος δρομολογίου, επίσης δε οι προσφορές των προμηθευτριών εταιρειών «...», «...», «...» και «...» είχαν συνταχθεί μετά την υποβολή της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ελεγχθεί αν ανταποκρίνονται στις τιμές που ίσχυαν στις2024 (χρόνος υποβολής προσφορών) και αναπέμφθηκε η υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή προκειμένου να ζητηθούν πρόσθετες διευκρινίσεις από τον παρεμβαίνοντα για τα ανωτέρω δύο σημεία. Ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο παρεμβαίνων προσκόμισε με τις από 19.11.2024 συμπληρωματικές εξηγήσεις του α) τις από2024 προσφορές της εταιρείας «...» διάρκειας έως 6.11.2024, β) την από2024 προσφορά της εταιρείας «...» με ισχύ ως 7.11.2024, γ) την από2024 προσφορά της εταιρείας «...» με ισχύ έως 18.11.2024, δ) την από2024 προσφορά της εταιρείας «...» και ε) την από2024 προσφορά της εταιρείας «...» στην οποία αναγράφεται «ΙΣΧΥΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΜΕΧΡΙ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ». Ως εκ τούτου, εκ των ως άνω προσφορών των εταιρειών «...», «...», «...», «...» και «...» προκύπτει ότι οι τιμές των προσφορών των εν λόγω εταιρειών που υποβλήθηκαν με τις αρχικές εξηγήσεις του παρεμβαίνοντος ταυτίζονται με τις τιμές των ιδίων προμηθευτών που ίσχυαν κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς του παρεμβαίνοντος. Ωστόσο, οι προσφορές των εταιρειών «...», «...», «...», «...» και «...», αν και φέρουν το λογότυπο και τα πλήρη στοιχεία κάθε προμηθευτή (έδρα, τηλέφωνα, email), δεν φέρουν υπογραφή και, άρα, καταρχάς, δεν έχουν συνταχθεί, κατά τις απαιτήσεις του άρθρου 4.2β της διακήρυξης περί του τρόπου υποβολής των ιδιωτικών εγγράφων, με αποτέλεσμα να υφίσταται αβεβαιότητα ότι αυτές δεσμεύουν τους συγκεκριμένους προμηθευτές. Και ναι μεν οι επίμαχες προσφορές δεν

αποτελούν δικαιολογητικά συμμετοχής, ώστε η ως άνω διαπιστωθείσα πλημμέλεια αυτών να επιφέρει τον αποκλεισμό του παρεμβαίνοντος, εφόσον όμως οι προσφορές των εταιρειών «...», «...», «...», «...» «...» συγκαταλέγονται μεταξύ των στοιχείων για τα οποία ζητήθηκαν με τη με αριθμ. πρωτ. .../11.11.2024 πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής από τον παρεμβαίνοντα πρόσθετες διευκρινίσεις προς αιτιολόγηση της οικονομικής του προσφοράς, σε συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. 1454/2024 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, το ανυπόγραφο αυτών ασκεί επίδραση, και δη καθοριστική, στη ζητούμενη αιτιολόγηση αυτή (βλ. ΣτΕ 292/2024), καθώς προδήλως δεν αρκεί μόνον η υποβολή εγγράφων προσφορών με ημεροχρονολογίες σύνταξης πριν την υποβολή της προσφοράς αυτών των προμηθευτών αλλά αυτονοήτως πρέπει να τεκμηριώνεται ότι πράγματι οι επίμαχες προσφορές δεσμεύουν τους συγκεκριμένους προμηθευτές, άλλως στερούνται αποδεικτικής ισχύος. Τα ανωτέρω δε ισχύουν και για την από2024 προσφορά της εταιρείας «...», την οποία προσκόμισε ο παρεμβαίνων, ως αποδεικτικό στοιχείο του κόστους δρομολογίου 70€ για τις εργασίες με Α.Τ. 5, 6 και 22, κατόπιν νέας κλήσης της αναθέτουσας αρχής να αιτιολογήσει το συγκεκριμένο κονδύλιο, σε συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. 1454/2024 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ. Επιπροσθέτως, εκ της μνείας στην ως άνω προσφορά της εταιρείας «...» περί ισχύος μέχρι νεωτέρας ενημέρωσης δεν δύναται να τεκμηριωθεί, με ασφαλή κρίση, ο χρόνος ισχύος της και ότι πράγματι καλύπτει την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, ως βασίμως προβάλλει ο προσφεύγων. Εντούτοις, οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος ότι οι προσφορές των προμηθευτών που υπέβαλε ο παρεμβαίνων δεν υπήρχαν, αλλά συντάχθηκαν εκ των υστέρων προχρονολογημένες, προκειμένου να φαίνεται ότι καλύπτουν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών τυγχάνουν απορριπτέες ως παντελώς αναπόδεικτες. Ούτε βέβαια το γεγονός ότι οι επίμαχες προσφορές δεν προσκομίστηκαν στην αρχική αιτιολογηση του παρεμβαίνοντος δημιουργεί άνευ ετέρου, τεκμήριο μεταγενέστερης σύνταξης αυτών και δη από κάποιον άγνωστο, καθώς η μη υποβολή τους δύναται να οφείλεται σε πλείστους λόγους, εν προκειμένω δε ο παρεμβαίνων αναφέρει ότι η μη

εξαρχής προσκόμιση τους οφείλεται στην –εσφαλμένη και μη ερειδόμενη στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016- πεποίθησή του ότι θα ήταν ασφαλέστερο να υποβάλει προσφορές με ημερομηνία πλησιέστερη στην πρόσκληση, προς αιτιολόγηση, προκειμένου να καταδείξει ότι οι τιμές ισχύουν όταν θα ελέγχονταν η αιτιολόγησή του. Αλυσιτελώς, εξάλλου, ο παρεμβαίνων προβάλλει ότι και οι υποβληθείσες με την αρχική αιτιολόγησή του προσφορές δεν έφεραν υπογραφή χωρίς ο προσφεύγων να αμφισβητήσει τη δεσμευτικότητά τους και την αποδεικτική τους ισχύς, δοθέντος ότι ο προσφεύγων παραδεκτώς δύναται, στον παρόν στάδιο, να προβάλλει το ανυπόγραφο των έτερων, διαφορετικών προσφορών που υποβλήθηκαν το πρώτον με τις συμπληρωματικές από 19.11.2024 εξηγήσεις του παρεμβαίνοντος. Επίσης, αλυσιτελώς, η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι σύμφωνα με την διακήρυξη, μόνο οι προσφέροντες στον διαγωνισμό έχουν την υποχρέωση να έχουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, αλλά και αβασίμως καθώς αγνοεί τις προβλέψεις του άρθρου 4.2.β της διακήρυξης περί του τρόπου υποβολής των ιδιωτικών εγγράφων, τις οποίες η ίδια έχει θεσπίσει και τη δεσμεύουν. Πέραν των ανωτέρω, όσον αφορά τις αιτιάσεις του προσφεύγοντος περί μη προσκόμισης από τον παρεμβαίνοντα τιμολογίων του άλλου έργου (Κατασκευή ...) του ... που ισχυρίστηκε στην παρέμβαση του επί της με ΓΑΚ 1289/2024 προδικαστικής προσφυγής σχετικά με το πραγματικό κόστος μεταφοράς, θα πρέπει να απορριφθούν ως ερειδόμενες επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, δοθέντος ότι, ουδόλως εκ της υπ' αριθμ. 1454/2024 απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ κλήθηκε ο παρεμβαίνων να προσκομίσει τα συγκεκριμένα τιμολόγια ως αποδεικτικό μέσο τεκμηρίωσης του κόστους δρομολογίου 70€ αλλά οιοδήποτε αποδεικτικό μέσο. Από δε την υποβληθείσα με τις συμπληρωματικές εξηγήσεις προσφορά της εταιρείας «...» και υπό την επιφύλαξη της τεκμηρίωσης της ισχύος της, κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, τεκμηριώνεται το δηλωθέν από τον παρεμβαίνοντα στην αρχική του αιτιολόγηση κόστος των 70 ευρώ, γεγονός που δεν αμφισβητεί ο προσφεύγων.

11. Επειδή, βάσει των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη, η αναθέτουσα αρχή, με εσφαλμένη και πλημμελή αιτιολογία, έκρινε ότι οι

προσφορές που προσκόμισε ο παρεμβαίνων με τις από 19.11.2024 εξηγήσεις του ανταποκρίνονται στις τιμές του χρόνου υποβολής των προσφορών και ότι τεκμηριώνεται το ποσό των 70€ που δηλώνεται κόστος δρομολογίου στα άρθρα με Α.Τ. 5, 6 και 22, καθώς οι προσφορές των εταιρειών «...», «...», «...», «...» «...» και «...» που προσκόμισε ο παρεμβαίνων παρουσιάζουν ελλείψεις και ασάφειες, αλλά όφειλε να διαμορφώσει ασφαλή κρίση επί αυτών και να απευθύνει νέα κλήση στον παρεμβαίνοντα, αιτούμενη την παροχή πρόσθετων διευκρινίσεων και δη να αποδειχθεί, με κάθε πρόσφορο και κατάλληλο μέσο, ότι α) οι από2024 προσφορές της εταιρείας «...», η από2024 προσφορά της εταιρείας «...», η από2024 προσφορά της εταιρείας «...», η από2024 προσφορά της εταιρείας «...» και η από2024 προσφορά της εταιρείας «...» δεσμεύουν τους συγκεκριμένους προμηθευτές και β) η από2024 προσφορά της εταιρείας «...» είναι σε ισχύ και δεν έχει ανακληθεί ή τροποποιηθεί πριν την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς του παρεμβαίνοντος

12. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, να γίνει εν μέρει δεκτή και η παρέμβαση, να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. .../... .2024 απόφαση της αναθέτουσας αρχής κατά το σκέλος που κρίθηκε αποδεκτή η αιτιολόγηση της προσφοράς του παρεμβαίνοντος και ανακηρύχθηκε προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού, να αναπεμφθεί η υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή ώστε να ζητήσει πρόσθετες διευκρινίσεις κατά τα αναφερόμενα στην προηγούμενη σκέψη. Τέλος, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων, κατ' άρθρο 363 του ν. 4412/2016.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προσφυγή

Δέχεται εν μέρει την παρέμβαση

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. .../... .2024 απόφαση της αναθέτουσας αρχής και αναπέμπει την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή ώστε να πράξει τα νόμιμα κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό της παρούσας.

Ορίζει την επιστροφή στον προσφεύγοντα του παραβόλου ποσού 1.613 ευρώ

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 17 Ιανουαρίου 2025 και εκδόθηκε στις 27 Ιανουαρίου 2025.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΔΗΜΑ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΠΛΟΣΚΑ**